

інтегральних оцінок регіону; 3) обчислення коефіцієнтів економічної безпеки окремих регіонів. Важливим методичним аспектом є обґрунтування вибору показників-стимуляторів і дестимуляторів, а також розгляд економічної безпеки області у розрізі міст та районів.

Транскордонне співробітництво сприяє розширенню національних законодавчих рамок у отриманні благ з транскордонних ринків і формалізує відносини у транскордонному регіоні, залучаючи, крім громадян, і інші суб'єкти господарювання та установи. Тобто система забезпечення життєдіяльності населення прикордонного регіону виходить за національні межі. Складність полягає у тому, що прикордонна торгівля здійснюється без офіційного оформлення документів, і в Україні слід запровадити транскордонну статистику, яка дозволить змодельювати процеси, що відбуваються.

Здійснення транскордонного співробітництва тісно пов'язане із економічною безпекою регіонів і держави, що вимагає аналізу та оцінки індикаторів економічної безпеки, які характеризують соціально-економічне становище прикордонної території з позиції її економічних інтересів. Особливо чітко зв'язок між транскордонним співробітництвом та рівнем економічної безпеки простежується у прикордонних областях.

Література

1. Національна Бібліотека України імені В.І.Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>

Галина ДУДА

Тернопільський національний економічний університет, Україна

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ МІЖРЕГІОНАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО КЛАСТЕРУ

Сучасні виклики, що стоять перед освітою регіонів України, зумовлюють необхідність пошуку інноваційних підходів до формування нової освітньої регіональної політики, модернізації системи управління її розвитком.

Саме регіональна система освіти здатна максимально враховувати потенційні можливості й особливості освітнього середовища, реальні потреби споживачів освітніх послуг, освітнього ринку й ринку праці, утверджувати інноваційну політику, сприяти задоволенню освітніх потреб

соціуму. Пошук і залучення інноваційних підходів до регіонального розвитку освіти, оптимізації мережі освітніх закладів – вимога часу, умова раціонального використання наявних на місцевому рівні ресурсів, потенціалу внутрішнього ринку, активізації освітніх ініціатив і поєднання їх з ініціативами підприємництва та громадськості щодо ефективної реалізації освітніх завдань. Інноваційні підходи до регіонального розвитку, налагодження ефективного діалогу між національним та регіональним рівнями активізують процеси соціально-економічного зростання регіонів, покращення добробуту громадян України, зняття соціальної напруги. Усе це потребує вивчення відповідних факторів впливу освітнього ресурсу на розвиток регіонів та вироблення нових механізмів управління регіональною освітою.

Серед інновацій, які сприяють активізації регіонального розвитку, вагоме місце належить створенню та розвитку міжрегіональних кластерів, що визнано одним з найважливіших напрямів у стратегіях розвитку багатьох регіонів. Водночас, комплексною складовою регіональної діяльності є освіта, яка охоплює різні функціональні елементи, у якій задіяні послуги багатьох суб'єктів регіональної інфраструктури. Потрібні комплексні зусилля, що досягаються кластерною системою.

Кластер в освіті можна визначити як систему взаємопов'язаних закладів освіти, освітніх організацій, промислових, бізнесових структур, громадських та інших організацій, значимість яких як цілого перевищує суму складових частин. Перетворити ситуативні контакти між підприємствами, установами, організаціями на систему стійких партнерських стосунків, сприяти реалізації спільних проєктів можливо за допомогою формування кластера.

Освітній кластер – це система навчання, взаємонавчання і інструментів самонавчання в інноваційному ланцюжку наука-технології-бізнес, заснована переважно на горизонтальних зв'язках всередині ланцюжка. Кластерна структура сприяє зниженню сукупних витрат на розвиток освіти, науки, розроблення новацій за рахунок підвищення ефективності структури, оптимізації наявних ресурсів, що дозволяє учасникам кластера стабільно здійснювати інноваційну діяльність протягом тривалого часу [1]. При цьому важливими є такі чинники, як удосконалення системи освіти і професійної підготовки майбутнього фахівця, його готовності до здійснення інноваційної діяльності в регіоні, інноваційно-методичного супроводу освітнього процесу, створення

можливостей для інновацій, удосконалення інституційного середовища і системи розповсюдження знань і технологій. З огляду на це і формується міжрегіональний освітній кластер як добровільне об'єднання географічно близьких взаємодіючих суб'єктів господарювання: освітніх закладів, органів влади, банківського, приватного сектора, інноваційних підприємств чи організацій, об'єктів інфраструктури. Їхня взаємодія характеризується виробництвом конкурентоспроможних освітніх послуг, наявністю погодженої стратегії розвитку, спрямованої на реалізацію інтересів кожного з учасників і регіону як території локалізації кластера.

Виникнення міжрегіонального освітнього кластера є закономірним процесом за наявності спільного завдання, території, зв'язків, а стимулювання процесу його формування є необхідною складовою регіональної економічної політики.

Для міжрегіонального освітнього кластера характерним є «скупчення» проектів, досліджень, розробок і публікацій, виконаних спільно з колегами, а також об'єднання роботодавця та освітніх установ за допомогою комплексу програм. У рамках міжрегіонального освітнього кластера можуть бути створені система освітніх шкіл та система всіх рівнів професійного навчання, яка включає після вузівську та додаткову підготовку.

Водночас, міжрегіональний освітній кластер повинен взаємодіяти з великими корпораціями - замовниками інновацій, органами державної влади, фінансовими та громадськими організаціями. Особливе значення у розвитку міжрегіонального освітнього кластера набуває венчурне фінансування.

Інтеграція навчальних закладів в міжрегіональний освітній кластер призведе до забезпечення якісно нового рівня підготовки, наукових і науково-педагогічних кадрів, активізації й розвитку наукових досліджень та інноваційної діяльності, підвищення їх результативності й ефективності для потреб певного регіону, виховання учнів з високою культурою мислення, широким кругозором, активним і свідомим становленням до життя, перетворення навчальних закладів у центри піднесення і стабілізації, духовного й культурного розвитку регіонів та є головною метою системи освіти та науки. Високу конкурентоспроможність освіти та науки можуть забезпечити не окремі освітні установи, а комплекс кластерних суб'єктів, які задіяні в освіті, пов'язані між собою вирішенням конкретного аспекту національної освітньої проблеми.

Таким чином, зазначені процеси в ході реформування, впровадження та становлення міжрегіонального освітнього кластера повинні перетворитися в ефективну систему, яка буде повною мірою відповідати передовим європейським стандартам.

Отже, налагодження ефективної співпраці суб'єктів міжрегіональної освітньої кластерної системи на практиці потребує:

- сприяння на рівні органів державної влади та органів місцевого самоврядування створенню й розвитку інтеграційних форм просторової організації та саморозвитку освітнього кластера;

- формування на регіональному рівні складових інфраструктури освітнього кластера: комплексів, центрів тощо;

- укладання угод про співпрацю між радами й адміністраціями регіонів: про науково-технічне та культурне, освітнє співробітництво в галузях, що становлять для регіонів спільний інтерес;

- укладання угод про співпрацю, кооперацію та інтеграцію між радами регіонального рівня, налагодження співпраці освіти із підприємницькими структурами регіонів у різних галузях і сферах економічного, соціального та культурного життя регіонів;

- проведення заходів регіональної співпраці з організацією багаторівневого діалогу освіти та центральної, місцевої влади, бізнесу, місцевого самоврядування, недержавних інституцій;

- розвиток міжрегіонального співробітництва, реалізація потенціалу регіональних кластерних ініціатив (зокрема щодо спільного освоєння та використання ресурсів);

- забезпечення інформаційної підтримки міжрегіонального освітнього кластера.

Відтак, створення міжрегіонального освітнього кластера дозволить комплексно підійти до вирішення завдання трудової мотивації, буде сприяти залученню молоді у сферу науки, освіти та інноваційного підприємництва.

Література

1. Посібник із кластерного розвитку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://economy-mk.gov.ua/download/books/ClusterHandbookUkr.pdf>.

2. Указ Президента України від 25 червня 2013 року № 344/2013 «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року».